

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 904

1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 36 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri, Maliye, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Plân komisyonlarından 3'er üyeden kurulu 112 No. lu Geçici Komisyon raporu (1/825)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-1631/3434

9 . 4 . 1973

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisince arzi Bakanlar Kurulunca 7 . 4 . 1973 tarihinde kararlaştırılan «1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 36 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ferid Melen
Başbakan

TASARI GEREKÇESİ

5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Akaryakıt Resmi başlıklı 30 ncü maddesinde, «Belediye sınırları içinde istihlâk edilmek üzere satılan petrolün kilosundan 1, benzin ve müş-takları ile bakûre ve mazotun kilosundan 2 kuruşu geçmemek üzere belediye meclislerinde düzenlenecek tarifeye göre İstihlâk Resmi alınır. Transit olarak geçirilecek akaryakıtlardan bu resim alınmaz. Tarım makinelerinde kullanılacağı tarım memurlarınca onaylananlar bu resim-den müstesna tutulurlar.» hükmü yer almaktadır. Ayrıca 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç olanlara yardım hakkında Kanunun 4 ncü maddesi, bu yardım karşılığı olarak şehir ve kasaba-larda belediye meclisleri;

«a) Belediye Vergi ve Resimleri Kanununun 1, 2, 18 ve 41 ncü maddelerinde yazılı hisse, ke-şif ve inşa masrafları hariç olmak üzere, mezkûr kanuna müsteniden alınmakta olan resimlere % 50'ye kadar zam yapmaya mezdur.» hükmü öngörülmektedir. Bu hükümler müvacehesinde yetkili belediyeler düzenledikleri gelir tarifelerine göre satış konusu akaryakıtlardan Kg. ba-şına azamî 2 krş. Belediye Resmi ile azamî 1 krş. asker ailesine yardım payı tahsilâtında bulun-maktadırlar.

Sözü geçen 5237 sayılı Kanunun 30 ncü maddesinde tüketim gayesiyle yapılan bâzi akar-yakıt neveleri satışı vergilendirilmesine rağmen, muhtelif malî kaza mercilerinde hükümde belir-tilmeyen durumlar da kanun kapsamında mütalâa edilerek rafinerilerin bulunduğu belediyelerin resim alacaklısı olduğu içtihadı yerleşmiş bulunmaktadır. Akaryakıt satışı buralardan yapıldığı ci-hetle Mersin, Aliğa, Yarımca belediyeleri tarafın dan resim ve pay tahsili yapılmaktadır.

Diğer taraftan 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 3 ncu maddesiyle yurdun ihtiyacı bulunan elektriğin üretim, iletim, dağıtım ve ticaretini yapmak tekelî adı geçen kuruma verilmiş, bu tevdiin gerekçesi de yurdun ihtiyacı bulunan bol ve güvenilir elektrik enerjisini süratle sağlamak, bu arada köy elektiriklendirmesini de tahakkuk ettirmek olmuştur. Ancak, 5237 sayılı Kanunun 30 neu maddesi ve 4109 sayılı Kanunun 4/a bendi hükümleriyle Kurumun ödediği Kg. başına 3 krş. resim ve pay Fuel - Oil ile enerji üreten santrallerdeki enerji maliyetini hissedilir şekilde artırmakta olup, Kurumun ucuz ve bol enerji üretimi çabalarına mâni olmaktadır. Nitekim Ambarlı ve Hopa Termik santralleri nedeniyle Kurumun bu yolla ödeyeceği miktarlar takribî yıllık 40 - 50 milyon TL. civarında olmaktadır. Bu halde ise, Kurumun yüklendiği resim ve payın enerji müşterilerine aktarılması sonucu meydana gelmekte, bu durum da enerji fiyatlarındaki yükselme nedeniyle 3 belediyenin aldığı meblâğlar bütün memleketi ve ekonomiyi etkilemektedir. Ayrıca, Kurumun enerji dalında ve kısa zamana sığdırılmış yatırımlarının tahakkukunda yıllık 40 - 50 milyon TL. tutarında finansman mahrumiyeti meydana gelmektedir.

Bu durumda, 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 30 neu maddesinde belirtilen Akaryakıt İstihlâk Resmî ile asker ailelerine yardım payı hakkında Türkiye Elektrik Kurumuna muafiyet tanınması zımında bir fıkra ilâvesi zarureti hâsıl olmaktadır.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/825
Karar No. : 2

5 . 6 . 1973

Yüksek Başkanlığa

1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 36 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Akaryakıt Resmî başlıklı 30 neu maddesinde, «Belediye sınırları içinde istihlâk edilmek üzere satılan petrolün kilosundan 1, benzin ve müstaklaları ile bakûre ve mazotun kilosundan 2 kuruşu geçmemek üzere belediye meclislerinde düzenlenecek tarifeye göre İstihlâk Resmî alınır. Transit olarak geçirilecek akaryakıtlardan bu resim alınmaz. Tarım makinelerinde kullanılacağı tarım memurlarınca onaylananlar bu resimden müstesna tutulurlar.» hükmü yer almaktadır. Ayrıca 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç olanlara yardım hakkında Kanunun 4 ncu maddesi, bu yardım karşılığı olarak şehir ve kasabalar belediye meclisleri ;

«a) Belediye Vergi ve Resimleri Kanununun 1, 2, 18 ve 41 nci maddelerinde yazılı hisse, keşif ve inşa masrafları hariç olmak üzere, mezkûr kanuna müsteniden alınmakta olan resimlere % 50'ye kadar zam yapmaya mezdur.» hükmü öngörülmektedir. Bu hükümler müvacehesinde yetkili belediyeler düzenledikleri gelir tarifelerine göre satış konusu akaryakıtlardan Kg. başına azamî 2 krş. Belediye Resmî ile azamî 1 krş. asker ailesine yardım payı tahsilâtında bulunmaktadırlar.

Sözü geçen 5237 sayılı Kanunun 30 neu maddesinde tüketim gayesiyle yapılan bâzı akaryakıt neveleri satışı vergilendirilmesine rağmen, muhtelif malî kaza mercilerinde hükümde belirtilmeyen durumlar da kanun kapsamında mütalâa edilerek rafinerilerin bulunduğu belediyelerin resim alacaklısı olduğu içtihatı yerleşmiş bulunmaktadır. Akaryakıt satışı buralardan yapıldığı cihetle Mersin, Aliağa, Yarımca belediyeleri tarafından resim ve pay tahsili yapılmaktadır.

Diğer taraftan 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 3 ncu maddesiyle yurdun ihtiyacı bulunan elektriğin üretim, iletim, dağıtım ve ticaretini yapmak tekeli adı geçen kuruma verilmiş, bu tevdiin gerekçesi de yurdun ihtiyacı bulunan bol ve güvenilir elektrik enerjisini süratle sağlamak, bu arada köy elektrikleştirmesini de tahakkuk ettirmek olmuştur. Ancak, 5237 sayılı Kanunun 30 ncu maddesi ve 4109 sayılı Kanunun 4/a bendi hükümleriyle Kurumun ödediği Kg. başına 3 krş. resim ve pay Fuel - Oil ile enerji üreten santrallerdeki enerji maliyetini hisseder şekilde artırmakta olup, Kurumun ucuz ve bol enerji üretimi çabalarına mâni olmaktadır. Nitekim Ambarlı ve Hopa Termik santralleri nedeniyle Kurumun bu yolla ödeyeceği miktarlar takribi yıllık 40 - 50 milyon TL. civarında olmaktadır. Bu halde ise, Kurumun yüklendiği resim ve payın enerji müşterilerine aktarılması sonucu meydana gelmekte, bu durum da enerji fiyatlarındaki yükselme nedeniyle 3 belediyenin aldığı meblâğlar bütün memleketi ve ekonomiyi etkilemektedir. Ayrıca, Kurumun enerji dalında ve kısa zamana sığdırılmış yatırımlarının tahakkukunda yıllık 40 - 50 milyon TL. tutarında finansman mahrumiyeti meydana gelmektedir.

Bu durumda, 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 30 ncu maddesinde belirtilen Akaryakıt İstihlâk Resmi ile asker ailelerine yardım payı hakkında Türkiye Elektrik Kurumuna muafiyet tanınması zımında bir fıkra ilâvesi zarureti hâsıl olmuştur.

Çukurova Elektrik Anonim Şirketi de büyük bir tüketiciye hitabeden aynı gâyeye hizmet eden bir kuruluştur. Tüketiciye verilen enerji aynı sebeplerle pahalıya intikal ettirilme durumunu sağlar; bu maksatla; mezkûr fıkradan bu kuruluşun da istifade etmesi uygun görülmüş ve tasarı 1 nci maddede yapılan değişiklikle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı
Nevşehir
E. Kıvılcıoğlu

Sözcü
Rize
S. Z. Köseoğlu

Kâtip
Afyon
H. Hamamcıoğlu

Denizli
A. Uslu

İzmir
Söz hakkım mahfuz tutulmak üzere
M. Daldal

Muğla
A. Buldanlı

Niğde
A. Kavurmacıoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 36 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 15 . 7 . 1970 gün ve 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 36 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Belediye sınırları içinde istihlâk edilmek üzere satılan ve TEK'nun tesislerinde elektrik enerjisi üretiminde kullanılan akaryakıtlardan (Petrol, benzin ve müstakları ile bakiye ve mazot, motorin fuel - oil dahil) 5237 sayılı Kanunun 30 ncü maddesine göre Akaryakıt istihlâk Resmî alınmaz ve bunlar hakkında 4109 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (a) bendi hükmü uygulanmaz.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

7 . 4 . 1973

Başbakan <i>F. Melen</i>	Devlet Bakanı <i>D. Kitaplı</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztürk</i>	Adalet Bakanı <i>F. Alpaslan</i>
Dışişleri Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı <i>Z. Müezzinoğlu</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>K. Demir</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danışman</i>	Çalışma Bakanı <i>A. R. Uzuner</i>
Turizm ve Tan. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>T. Toker</i>

Geng. ve Spor Bakanı
A. Karaküçük

GEÇİCİ KOMİSYON METNİ

1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 36 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 15 . 7 . 1970 gün ve 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 36 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir. Bu fıkra Çukurova Elektrik A. Ş. için de uygulanır.

«Elektrik enerjisi üretiminde kullanılan akaryakıtlar (petrol ve müstakları ile Fuel-Oil, mazot, motorin ve benzin dahil) hakkında 5237 sayılı Kanunun 30 ncü maddesi hükmü ile 4109 sayılı Kanunun 4/a bendi hükmü uygulanmaz.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Devlet Bakanı <i>İ. Arar</i>	Devlet Bakanı <i>Z. Baykara</i>
Millî Savunma Bakanı <i>M. İzmen</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Kubat</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>S. Özbek</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Erez</i>	En. ve Tab. Kay. Bakanı <i>N. Kodamanoğlu</i>
Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. İnal</i>